

Отже, інтерактивні технології навчання при вивченні іноземних мов потребують від усіх учасників навчального процесу розвитку комунікаційних умінь, навичок роботи в парах і групах, вмінь аргументувати й дискутувати тощо.

Список використаних джерел:

1. Сучасні технології навчання та їх використання на уроці іноземної мови. URL: <https://vseosvita.ua/library/sucasni-tehnologii-navcanna-ta-ih-vikoristanna-na-uroci-inozemnoi-movi-3775.html> (Дата доступу: 16.02.2022)
2. Сучасні технології у вивченні іноземної мови. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Yarmolenko.php> (Дата доступу: 16.02.2022)

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У РОМАНІ "ДРАКУЛА" БРЕМА СТОКЕРА

Карина Здоренко,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

Науковий керівник: Тетяна Кушнірова,

докторка філологічних наук, професорка, професорка кафедри германської філології та перекладу Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

Перекладацькі трансформації широко застосовуються в перекладацькій діяльності, зокрема при перекладі з англійської мови українською і навпаки, оскільки ці мови належать до різних (аналітичної та синтетичної) типів мов, то їхні мовні норми відрізняються між собою. Завданням перекладача є якомога точніше та стилістично здійснити переклад з однієї мови на іншу, тому він має досконало володіти інструментами перекладацьких трансформацій. Вміння використовувати перекладацькі трансформації особливо важливе при здійсненні художнього перекладу. Мета нашої статті – дослідити наявні лексичні трансформації у художньому творі, зокрема романі "Дракула" Брема Стокера.

Брема Стокера жартома називають батьком усіх сучасних вампірів. У 1898р. вперше вийшов друком роман "Граф Дракула", завдяки якому він став відомим на весь світ письменником. Нині цю книгу перекладено практично на усі європейські і багато східних мов. Уже в 20-х роках ХХ ст. на лондонських і нью-йоркських сценах йшли вистави за романом Б.Стокера. Варто зазначити, що Дракула - історична особа. Він народився 1431р. і належав до роду правителів Валахії. Прізвисько Дракула (румунською "Син Дракона") для його сучасників не мало негативного сенсу, який він має у наші дні.

Брем Стокер у своєму романі "Граф Дракула" дав головному героєві друге життя. Правитель Валахії, який за життя знищив тисячі людей, перетворився на вампіра і ожив через чотириста років, щоб знову сіяти навколо себе смерть.

Досліджуючи переклад цього роману українською мовою (перекладач – І.Базилянська), слід констатувати, що при передачі перекладач використовує значну кількість перекладацьких трансформацій. У романі можна виокремити чимало випадків використання транслітерації - це спосіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її форми за допомогою літер мови перекладу. Значна кількість власних назв (імена головних героїв, географічні назви) перекладена саме за допомогою транслітерації [1, с.382].

*"Left **Munich** at 8:35 P.M., on 1st May, arriving at **Vienna** early next morning; should have arrived at 6:46, but train was an hour late"* [4]

*"Виїхав із **Мюнхена** о 8.35 вечора 1 травня; вранці наступного дня прибув до Відня; мав прибути о 6.46, але потяг спізнився на годину"* [3].

*"**Buda-Pesth** seems a wonderful place, from the glimpse which I got of it from the train and the little I could walk through the streets"* [4].

*"**Budapest** – чудове місто, якщо судити з того, що я встиг помітити з вікна вагона, а також із тієї нетривалої прогулянки його вулицями, на яку я спромігся"* [3].

*"I am **Dracula**, and I bid you welcome, **Mr. Harker**, to my house"* [4].

*"Так, я – **Дракула**; і дозвольте привітати вас, **містере Харкер**, у моєму домі"* [3].

Наступна лексична трансформація, на яку слід звернути увагу, - адаптація (заміна невідомого відомим, незвичного звичним) [1]. Цей спосіб перекладу часто застосовується при перекладі фразеологізмів, сленгу, усталених фраз, які передбачає суспільна традиція. У оригіналі роману можна спостерігати значну кількість фразеологізмів та усталених висловів англійської мови:

*"You **don't count** now. The master is **at hand**"* [4]

*"...ви тепер для мене **не існуюте**; тепер мій пан **поряд**"* [3].

*"I sympathise with her, for I do the same, only Jonathan and I will start in life in a very simple way, and shall have to try **to make both ends meet**"* [4]

*"Я чудово її розумію, бо на мене очікує те ж саме, з тією різницею, що ми із Джонатаном розпочнемо наше подружнє життя набагато скромніше і нам доведеться чимало потрудитися, щоб **звести кінці з кінцями**"* [3].

*"I found supper already **laid out**"* [4].

*"Там на мене уже чекав **накритий стіл**"* [3].

У романі можна спостерігати такий метод перекладу як компенсація (передача іншими лексичними одиницями елементів смислу, що об'єктивно втрачені при перекладі із за різниці культур). Таким чином може компенсуватися іронія, гумор, каламбури, або емоційні висловлювання [1]. Як відомо, що англійці не надто емоційна нація, напевно тому й емоційні висловлювання зустрічаються не надто часто. Але тим не менш, компенсація наявна у романі:

"But alas!" - "Але нічого не вдієш!"

"Notso, 'heanswered." - "Не думаю, – відповів граф"

"Awaywithit!" - "Геть її!"

"Bah!" - "Яка дурниця!"

Ще однією лексичною трансформацією, яку вдалося виокремити у тексті, стає конкретизація (заміна мовної одиниці оригіналу, яка має більш широке значення, одиницею перекладу з більш вузьким значенням) [1, с.300].

"And you may have enough of such **matters** before you go to sleep" [4].

"Такі **штучки** встигнуть вам набриднути ще до того, як ви ляжете спати" [3].

"It is odd that a **thing** which I have been taught to regard with disfavour and as idolatrous should in a time of loneliness and trouble be of help" [4].

"Як це дивно, що **рiч**, яку мене навчили сприймати несхвально як таку, що відгонить ідопоклонством, тепер, у годину тривоги й самотності, стала мені в пригоді" [3].

"Safety and the assurance of safety are **things** of the past" [4].

"Безпека і впевненість у безпеці - давнє **діло!**" [3]

У романі значна кількість калькованої лексики (калькування- переклад лексичної одиниці шляхом заміни її складових частин - морфем чи слів - їх лексичними відповідниками у мові перекладу; при цьому нове слово копіює структуру лексичної одиниці мови джерела) [1, с.286].

"But everyone seemed so **kind-hearted**, and so sorrowful, and so sympathetic that I could not but be touched" [4].

"...але всі були такими **доброзичливими**, такими співчутливими і такими скорботно-сумними, що я був щиро цим зворушений" [3].

Отже, дослідження наявності лексичних трансформацій в готичному романі "Дракула" Брема Стокера показало, що при перекладі роману українською мовою перекладач вдається до використання лексичних трансформацій, значну кількість яких ми не розглядали у нашому дослідженні. Виокремлені лексичні трансформації дають можливість краще передати стилістику оригіналу українською мовою та адаптовані під українського читача, що робить роман цікавим для сприйняття.

Список використаних джерел:

1. Карaban В.І. Переклад наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанровостилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
2. Стокер Брем. Граф Дракула. К.: Школа, 2009. 350с.
3. Стокер Брем. Дракула. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2012. URL: http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=23178074&lfrom=362673004 (дата звернення: 28.04.2022).
4. Dracula by Bram Stoker. URL: <https://www.gutenberg.org/ebooks/345> (дата звернення: 28.04.2022).

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГУМАНІЗАЦІЇ УЧАСНОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ

Богдана Кінах,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» на-